

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

IZVJEŠĆE

O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE

na dan 31.12.2011. godine

Broj: 03-11/12

Sarajevo, svibanj 2012. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Osnov za reviziju***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Federalnog ministarstva trgovine** za 2011. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog ministarstva trgovine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) Ovi standardi nalažu da sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Nisu poduzimane adekvatne mjere i potrebne radnje kako bi se u potpunosti implementirao „Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH“, donesenog na osnovu Zakona o trgovini (sada Zakona o unutarnjoj trgovini), što može značajno uticati na kontrolu prometa naftnih derivata u FBiH, a time i adekvatnu naplatu javnih prihoda. Uzimajući u obzir da sva gospodarska društva, koja su bila obvezna, nisu ugradila elektronske mjerne uređaje i preko istih evidentirala promet naftnih derivata, da navedenim Pravilnikom od 05.12.2011.godine nije definiran rok za završetak spomenutih aktivnosti, da centralni računalni sustav za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima ne raspolaže sa kompletnim podacima, da nisu definirani organi i institucije koje će koristiti podatke, odnosno nije izvršena analiza koristi, ne može se potvrditi opravdanost dosada uloženi proračunskih

sredstava (494.867 KM), kao i izdvajanja sredstava, koja se planiraju u narednom periodu, za ulaganja u centralni računalni sustav i održavanje istog. **(Točka 5.2. i 5.5. Izvješća);**

2. Nisu poduzete konkretne aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, a čime bi se opravdala izvršena ulaganja u prethodnom periodu u iznosu od 417.096 KM. Za realizaciju strateških ciljeva iz Projekta (koji čini samo dio cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“) su Proračunom odobravana sredstva, a ista nisu realizovana. **(Točka 5.4.2. Izvješća);**

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, **osim za efekte koje na finansijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu**, finansijska izvješća **Federalnog ministarstva trgovine**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanju tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Federalnog ministarstva trgovine u tijeku 2011. godine, osim za napomenu navedenu u točki 1 je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 14.05.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME	1
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2010. GODINU.....	3
5.	NALAZI I PREPORUKE.....	4
5.1	SUSTAV INTERNIH KONTROLA I INTERNA REVIZIJA.....	4
5.2	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA	5
5.3	PRORAČUN	7
5.4	TEKUĆI IZDACI.....	7
5.4.1	Izdaci za materijal i usluge	7
5.4.2	Tekući transferi	8
5.5	PRIMIENA ZAKONA O JAVNIM NABAVAMA BIH I IMPLEMENTACIJA POTPISANIH UGOVORA	9
5.6	OSTALI NALAZI	11
6.	KOMENTAR.....	1

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
FEDERALNOG MINISTARSTVA TRGOVINE
za 2011. Godinu

1. UVOD

Federalno ministarstvo trgovine (u daljem tekstu: Ministarstvo), osnovano je Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave («Sl. novine FBiH», broj 13/03, 38/05, 2/06, 08 /06 i 61/06). Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na: trgovinu, funkcioniranje jedinstvenog tržišta, utjecaj privrednog sustava i privredne politike na tržište roba i usluga, odnose ponude i potražnje, cijene roba i usluga, zaštitu potrošača i druge poslove utvrđene zakonom. Unutarnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji, na koji je Vlada FBiH dala suglasnosti.

Sredstva za rad Ministarstva osiguravaju se u Proračunu FBiH. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva, sistematizirana su 44 izvršioaca, dok je proračun odobren za 34 uposlenika. Na dan 31.12.2011. godine u Ministarstvu je bilo 36 uposlenih.

Sjedište Ministarstva je u Mostaru, u ulici Ante Starčevića bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finacijska izvješća Ministarstva za 2011. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finacijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finacijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li finacijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finacijsko i materijalno stanje Ministarstva na dan 31.12.2011. godine, izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finacijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i finacijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u periodu od studenog 2011. godine do travnja 2012. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Ministarstva za 2010. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Potrebno je da Ministarstvo, sukladno nadležnostima i ovlaštenjima, poduzme aktivnosti kako bi se odredio krajnji rok za potpunu implementaciju „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“, donesenim sukladno članku 12. Zakona o unutarnjoj trgovini, kao i adekvatne aktivnosti na otklanjanju svih uočenih problema u funkcioniranju centralnog računalnog sustava za prikupljanje podatka sa benzinskih pumpi u FBiH,*
- *Potrebno je izvršiti analizu koristi Federacije BiH koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, kao i opravdanost ulaganja i održavanje Centralnog računalnog sustava koja se planiraju u narednom periodu;*
- *Potrebno je osigurati potpunu funkcionalnost sačinjene softverske aplikacije – računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u dijelu uvezivanja svih benzinskih pumpi u sustav, kao i osigurati potpune i tačne podatke u izvješćima koje su benzinske pumpe obvezne dostavljati.*

- *Potrebno je izvršiti uvid u kompletnu dokumentaciju vezano za ugovaranje usluga održavanja računalnog sustava nadzora i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, a posebno u dijelu količine i vrste usluga u okviru utvrđenog mjesečnog paušala, kao i visine istog;*
- *Potrebno je prilikom provođenja postupka nabave dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavama BiH;*
- *Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH implementirao u potpunosti, jasno definirale očekivane koristi od navedenog sustava, kao i organe i institucije koje će koristiti podatke vezano za promet naftnih derivata u cilju utvrđivanja opravdanosti utroška proračunskih sredstava (494.867 KM);*
- *Potrebno je da Ministarstvo, sukladno nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u suradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzme aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osigura sistemski pristup prilikom realizacije usvojenih projekata koji čine navedenu Strategiju, od strane zaduženih ministarstava. Navedeno podrazumijeva usvajanje projekata i akcionih planova za njihovo provođenje od strane Parlamenta FBiH, kao i postojanje jedinstvenog načina (metodologije) odobravanja proračunskih sredstava za implementaciju istih;*
- *Potrebno je da Ministarstvo, sukladno Odluci Vlade FBiH V broj 426/07 od 27.06.2007. godine, i dalje kontinuirano (kvartalno) izvještava Vladu FBiH, o dostignutom stepenu realizacije izrade cjelokupne „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“;*
- *Potrebno je preispitati opravdanost nepoduzimanja aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, usvojenog od strane Parlamenta FBiH, kao i procijeniti mogućnosti implementiranja istog, te sukladno konstatiranom poduzeti dalje aktivnosti;*
- *Potrebno je preispitati opravdanost i osnovanost odobravanja sredstava za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, posebno uzimajući u obzir da nije donesen Akcioni plan za realizaciju Projekta;*
- *Potrebno je da Ministarstvo, u suradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, poduzme adekvatne aktivnosti, u cilju implementacije zadataka iz Strategije razvoja FBiH, kao i dostavljanja godišnjih izvješća o implementaciji prema istom, sukladno Zaključku Vlade FBiH, V broj 811/10 od 21.09.2010. godine;*
- *Potrebno je poduzeti adekvatne mjere i radnje kako bi se realizovala Odluka Vlade FBiH, V broj 823/2009 u dijelu zaključivanja koncesionih ugovora sa gospodarskim subjektima koji u obavljanju svojih tekućih djelatnosti, na autoputevima i magistralnim putevima u FBiH koriste cestovno zemljište. Ukoliko postoji potreba njenog usaglašavanja sa važećom zakonskom regulativom poduzeti adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH;*
- *Poduzeti adekvatne aktivnosti, u suradnji sa drugim ministarstvima, kako bi se sukladno Zaključku Vlade FBiH od 14.12.2010. godine, implementirao Dokument politika potpisivanja koncesionih ugovora u dijelu usaglašavanja obveza svakog od ministarstava i predlaganja konkretnih zadataka i rokova za provođenje istih, a u slučaju nemogućnosti njegovog implementiranja poduzeti aktivnosti na njegovoj izmjeni ili stavljanju van snage;*
- *Potrebno je da Ministarstvo u suradnji sa nadležnim institucijama i organima poduzme aktivnosti na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zateznih kamata i troškova osnovnog duga.*
- *Poduzeti aktivnosti kako bi se sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu u FBiH izvršilo knjiženje obveze po pravomoćnim sudskim presudama – izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Riznice u cilju istinitog i točnog prikaza obveza i realnog planiranja njihovog izvršenja.*
- *Poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka, dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i realizacije odluka Vlade FBiH. Također, potrebno*

je sačiniti izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o internim kontrolama u dijelu definiranja svih kontrolnih aktivnosti, utvrđivanja rizika za iste, kao i vršenja nadzora nad provođenjem pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura;

- *Potrebno je preispitati opravdanost nastalih izdataka po osnovu korištenja službenog vozila PASSAT obzirom na značajne troškove popravke istog, te sukladno konstatiranom poduzeti adekvatne mjere.*
- *Potrebno je preispitati opravdanost korištenja i plaćanja privatnih mobilnih telefona, uzimajući u obzir namjensko korištenja istih, kao i obvezu plaćanja poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima.*
- *Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.*
- *Potrebno je ugovaranje poslova vršiti samo u slučajevima kada navedeni poslovi i zadaci nisu definirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu.*

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2010. GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvješća za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatirali smo da:

Ministarstvo **nije postupilo** po datim preporukama koje se odnosi na:

- Pобољшanje funkcionisanja sustava internih kontrola, kao i donošenja izmjena i dopuna postojećeg Pravilnika o internim kontrolama;
- Vršenje uvida u validnost dokumentacije na osnovu koje je donijet potpuno novi „Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH“ u 2010. godini, kao i poduzimanje aktivnosti kako bi se odredio krajnji rok za implementaciju navedenog Pravilnika;
- Utvrđivanje razloga koji su uzrok neimplementiranja "Pravilnika o načinu evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH" od 2006. godine, i sačinjavanja konkretnog Plana implementacije Pravilnika u narednom periodu;
- Sačinjavanje analize koristi koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, ali i značajna sredstva koja će se morati osiguravati iz Proračuna FBiH, za dogradnju i održavanje Centralnog računalnog sustava, u narednom periodu;
- Sačinjavanje analize provodivosti Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“;
- Poduzimanje aktivnosti sukladno nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u saradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzimanje aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“;
- Izvještavanje Vlade FBiH sukladno Odluci Vlade FBiH V.broj 426/07 od 27.06.2007. godine, o dostignutom stepenu realizacije izrade cjelokupne „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“;
- Preispitivanja opravdanosti i zakonskog osnova odobravanja sredstava za izradu „Strategije razvoja granske industrije“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta;
- Poduzimanje adekvatne aktivnosti u suradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, u cilju implementacije zadataka iz Strategije razvoja FBiH;
- Poduzimanje adekvatne mjere i radnje kako bi se realizovala Odluka Vlade FBiH, Vbroj 823/2009 u dijelu zaključivanja koncesionih ugovora sa privrednim subjektima koji u obavljanju svojih tekućih djelatnosti, na autoputevima i magistralnim putevima u FBiH koriste cestovno zemljište;
- Poduzimanje aktivnosti na usuglašavanju Odluke Vlade FBiH V broj 823/2009 sa zakonskom regulativom;
- Poduzimanje adekvatne aktivnosti, u saradnji sa drugim ministarstvima, kako bi se sukladno Zaključku Vlade FBiH od 14.12.2010. godine, implementirao Dokument politika potpisivanja koncesionih ugovora;

Ministarstvo **je postupilo po preporukama**, datim nakon obavljene revizije finansijskih izvješća za 2010. godinu u dijelu:

- Osiguranja da se zastupanje u pravnim sporovima iz radnog odnosa obavlja od strane zaposlenih lica Ministarstva, sukladno Zakonu o federalnom pravobranilaštvu;
- Osiguranje obavljanja poslova stručnog savjetnika za IT popunjavanjem predviđenog radnog mjesta;

Ministarstvo je **djelimično postupilo** po datim preporukama koje se odnosi na:

- Sačinjavanje i dostavljanje Vladi FBiH sveobuhvatne Informacije o dosadašnjim aktivnostima poduzetim na implementaciji „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH“;
- Izmirenje pravosnažnih presuda po osnovu manje isplaćenih plata, toplog obroka i regresa, i dalje poduzimati aktivnosti prema Federalnom ministarstvu financija, u cilju izmirenja obveza u zakonskim rokovima, kako bi se izbjegla plaćanja na ime sudskih troškova i zatezних kamata (koje se obračunavaju zbog neizmirenih dugovanja u zakonskom roku);
- Preispitivanja opravdanosti značajnih troškova popravke službenog vozila PASAT i način njegovog korištenja u 2010. godini;
- Osiguranje pravilnog vođenja evidencije korištenja službenih vozila (obrazac putnog naloga PN4), sukladno Uredbi o uvjetima i načinu korištenja službenih putničkih automobila u organima uprave u FBiH i Pravilniku o korištenju službenih putničkih automobila Federalnog ministarstva trgovine;
- Poduzimanje aktivnosti u cilju realizacije utvrđenih strateških ciljeva u Projektu „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, i osiguranju proračunskih sredstva sukladno dinamici za realizaciju istih;
- Izvršavanje adekvatnog nadzor nad realizacijom zaključenih ugovora sa Konzorcijem „In2“ d.o.o. Sarajevo & „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo i osiguranja potpune funkcionalnosti sačinjene softverske aplikacije;
- Zauzimanje stava od strane Ministarstva prema datim preporukama od strane Komisije za evaluaciju izrade i stavljanja u funkciju sustava softverske aplikacije kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, te sukladno konstatiranom poduzimanje odgovarajuće aktivnosti;
- Poduzimanje odgovarajuće aktivnosti kako bi se u potpunosti realizirale odredbe potpisanog Aneksa Ugovora od 10.12.2010. godine sa Konzorcijem „In2“ d.o.o. Sarajevo & „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo, za nabavku i instaliranje računarskog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH i implementirao projekat u potpunosti;

U 2011. godini Ministarstvo nije imalo aktivnosti vezano za procese za koje je u prethodnoj reviziji data preporuka, pa samim tim **nismo izvršili ocjenu postupanja** po istim, a odnose se na:

- Preispitivanje zakonske osnovanosti za donošenje Rješenja o upotrebi službenih vozila u privatne svrhe, te poduzimanje adekvatne mjere sukladno konstatiranom;
- Osiguranje evidentiranja plaćanja avansa dobavljačima sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH;

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sustav internih kontrola i interna revizija

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, kao i ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenje javnih sredstava neophodno je imati uspostavljen funkcionalan sustav interne kontrole, koji je odgovornost menadžmenta. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sustav nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva, uređen je način rada i rukovođenja, kao i opis radnih mjesta za obavljanje poslova i zadataka, sistematizovana su 44 izvršioca, a na dan 31.12.2011. godine bila su uposlena 36 izvršioca. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi potvrdili da je postupljeno sukladno Zaključku Vlade FBiH od 09.11.2011.godine kojim su zaduženi rukovodioci svih proračunskih korisnika da utvrde realnost postojećih sistematizacija i unutrašnje organizacije ministarstava i drugih tijela federalne uprave, s ciljem unapređenja njihovog rada i organizacija, osiguranja učinkovitog rukovođenja, kao i uvođenja savremenih tehničkih metoda i sredstava za rad u organe i tijela uprave.

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, Ministarstvo je donijelo Pravilnik o internoj kontroli. Ovim Pravilnikom su dati opisi procesa za način odobravanja troškova, planiranje, donošenje i izvršenje proračuna, način vršenja računovodstvene i financijske kontrole (formalna i suštinska kontrola računovodstvenih dokumenata, plaćanje obveza, kontrola rukovanja gotovim novcem), te način usklađivanja stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom) i provođenja javnih nabava, međutim, za iste nije izvršena procjena kontrolnog rizika. **Također, Pravilnikom o internim kontrolama, nisu obuhvaćene kontrolne aktivnosti koje se obavljaju od strane Sektora za vanjsku trgovinu, Sektora za unutarnju trgovinu, cijene, analizu i razvoj tržišta, kao i Službe za zaštitu potrošača, niti je za isto izvršena procjena rizika, zatim mjere za sprečavanje neželjenih dešavanja, te nadzor i monitoring nad obavljanjem istih.**

Provedenom revizijom utvrdili smo da Ministarstvo u značajnom dijelu nije postupilo po datim preporukama u revizorskom izvješću za 2010. godinu (točka 4. Izvješća); a naročito one koje se odnose na potpunu implementaciju „Pravilnika o načinu evidentiranja i prometu naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH“ (Točka 5.2. Izvješća); zatim poduzimanje aktivnosti na realizaciji odluka Vlade FBiH koje se odnose na koordiniranje rada ministarstava prilikom izrade „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osiguranja cjelovite realizacije strateških ciljeva u Projektu „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“ (točka 5.4.2. Izvješća). Pored navedenog, utvrdili smo da je sustav internih kontrola nezadovoljavajući u dijelu realizacije zaključenih ugovora sa dobavljačima, poštivanja cjenovnih odredbi potpisanog ugovora prilikom nabave uredskog materijala, korištenja službenih vozila, zatim u dijelu korištenja troškova reprezentacije za namjene koje se ne mogu podvesti pod troškove poslovanja, obračuna dnevnica u inozemstvu, kao i isplate naknada za troškove mobilnih telefona, usklađivanja pomoćnih evidencija o izvršenim uplatama ostvarenih prihoda od federalnih pristojbi sa naplaćenim prihodima u Glavnoj knjizi riznice. Prema tome, ne može se potvrditi da je kvalitet interne kontrole na zadovoljavajućem nivou i da su, u svim slučajevima, poduzimane potrebne radnje na njenom unapređenju.

Internu reviziju Ministarstva sukladno kriterijima koji su dati u Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika vrši Federalno ministarstvo financija, koje istu, kao i prethodne godine, nije radilo u 2011. godini.

Poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka, dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i realizacije odluka Vlade FBiH. Također, potrebno je sačiniti izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o internim kontrolama u dijelu definiranja svih kontrolnih aktivnosti, utvrđivanja rizika za iste, kao i vršenja nadzora nad provođenjem pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura;

5.2 Obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva

Člankom 12. Zakona o unutarnjoj trgovini, uvjete u pogledu minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora, uređaja i opreme, na kojima se obavlja trgovina na veliko i trgovina na malo, kao i uvjeti za obavljanje trgovine propisuje federalni ministar trgovine podzakonskim aktom. Sukladno ovlaštenjima i obvezama datim u naprijed navedenom članku 12. Zakona o unutarnjoj trgovini, Ministarstvo je još u 2005. godini donijelo „Pravilnik o načinu evidentiranja i prometu naftnih derivata i ostalih proizvoda i usluga na benzinskim pumpama putem ugrađene opreme u FBiH“ (u daljem tekstu: *Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata*), koji se prvobitno trebao početi primjenjivati od 03.09.2006. godine. Kako smo već konstatirali prethodnim revizijama navedeni rok je produžavan više puta. Pravilnikom o načinu kontrole naftnih derivata od 07.10.2010. godine, stavljen je van snage naprijed navedeni Pravilnik, a istim nije ni bio propisan rok, da bi se njegovim Izmjenama u siječnju 2011. godine propisalo da gospodarska društva koja vrše promet naftnih derivata, ukoliko nisu do 31.12.2010. godine ugradila mjernu uređaje, da sa ovlaštenim serviserima sklope ugovore o ugradnji mjernih uređaja najkasnije do 31.12.2010. godine i da iste predoče nadležnoj inspekciji prilikom vršenja inspekcijaskog nadzora kao dokaz o otpočinjanju postupka ugradnje mjernih uređaja. **Ministar je 05.12.2011. godine donio novi Pravilnik** („Službene novine FBiH“ br. 84/11), kojim je stavljen van snage Pravilnik iz 2010. godine, ali **istim nije definisan rok gospodarskim društvima koja vrše promet naftnih derivata na benzinskim pumpama do kada su obvezna ugraditi i evidentirati promet putem elektronskih mjernih sustava (AMN)**. Navedeno ističemo iz razloga što smo na temelju prezentirane dokumentacije utvrdili da se u centralni računalni sustav za praćenje prometa na

benzinskim pumpama na dan 31.12.2011.godine ukupno uvezane 544, a do okončanja revizije ostalo je neuvezano cca 40 benzinskih pumpi. Od ukupno 631 benzinske pumpe u FBiH, do 31.12.2011.godine njih 605 je dostavilo izjavu o ispunjavanju uvjeta propisanih navedenim Pravilnikom. Također, Pravilnikom o kontroli naftnih derivata definisano je da provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta mjernih instrumenata na benzinskim pumpama vrši Federalni zavod za mjeriteljstvo (u daljem tekstu: FZZM), kao i federalna i kantonalna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti. Prema prezentiranoj analizi rezultata obilaska federalne i kantonalne inspekcije i FZZM za period od 01.05.2011.-31.12.2011.godine inspekcije su obišle ukupno 456 benzinskih pumpi, od čega su 318 imali izjavu, a bez izjave 138, kojima je izrečena i kazna, a za 33 izrečena i zabrana rada (ukupno izrečene kazne u iznosu od 588.020 KM). FZZM je obišao 344 benzinske crpke od čega su 268 verificirane, 78 ne ispunjava uvjete. **Na temelju svega naprijed navedenog možemo konstatirati da Pravilnik o kontroli prometa naftnih derivata nije u potpunosti primjenjen (implementiran).**

Napominjemo da je za donošenje novog Pravilnika krajem 2011.godine dato obrazloženje da je Institut za mjeriteljstvo BiH dopisom od 16.09.2011.godine predložio izmjene odredaba Pravilnika u dijelu da nije potrebno tretirati mjerenje gustine naftnih derivata. Prema izjavama odgovornih osoba, prijedlog novog Pravilnika nije dostavljen FZZM i Federalnoj upravi za inspeksijske poslove radi davanja mišljenja na izmjene i dopune istog. **Najznačajnije izmjene novog Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata iz 2011.godine u odnosu na stari Pravilnik iz 2010.godine** su u dijelu da je brisana odredba mjerenja gustine naftnih derivata, kao i da je Institut za mjeriteljstvo BiH svojim rješenjem daje ovlaštenje imenovanom pravnom licu (imenovanoj laboratoriji) za područje kalibracija mjerila protoka tekućine i/ili mjerila nivoa i/ili volumena tekućina u podzemnim i /ili nadzemnim rezervoarima, koji mora biti kalibriran. Uvidom u zapisnik sa sastanaka predstavnika Ministarstva, Instituta za mjeriteljstvo BiH, FZZM i Federalne uprave za inspeksijske poslove, a koji je održan 17.02.2012.godine na temu implementacije Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata, konstatirani su određeni propusti u pojedinim odredbama novog Pravilnika, te su zadužene određene institucije da daju prijedlog izmjena i dopuna istog.

Ministarstvo je u travnju 2011.godine sačinilo **Informaciju o aktivnostima u vezi okončanja implementacije projekta Informativnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH** i dostavilo Vladi FBiH, koja je istu razmatrala i donijela Zaključak 05.05.2011.godine, vezano za osiguranje dodatnih sredstava kroz rebalans proračuna za Federalni zavod za mjeriteljstvo i Federalnu upravu za inspeksijske poslove u cilju konačnog implementiranja Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata. Navedenom Informacijom navedeni su razlozi integrisanja automatskih mjerila nivoa tečnosti, kao i očekivani efekti ugradnje mjernih uređaja. **Međutim, Informacijom nisu navedeni razlozi neimplementiranja Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata od 2006.godine, niti su jasno precizirani organi i institucije koje će koristiti podatke iz centralnog informativnog sustava, iako je istom navedeno da će uvođenje mjernih uređaja na benzinskim pumpama zajedno sa uvođenjem fiskalnih kasa omogućiti kompariranje podataka iz obje baze podataka i dobijanje odgovarajućih parametara za mjerenje finansijskih efekata. Iako je u Informaciji bio definiran rok za implementaciju Projekta 10.06.2011.godine, isti nije ispoštovan ni do kraja 2011.godine.**

Uvidom u zapisnike sa sastanaka (sa predstavnicima Porezne uprave i „IN2“ d.o.o. Sarajevo) održanih početkom 2012.godine (veljača-ožujak) vezano za generiranje podataka centralnog informativnog sustava kao i implementacije Pravilnika o kontroli prometa naftnih derivata, utvrdili smo da su predstavnici Porezne uprave naveli da se podaci mogu koristiti u kontroli prometa, odnosno prihoda koji obavljaju maloprodaju naftnih derivata, ali su isto tako od strane direktora „IN2“ d.o.o. Sarajevo navedeni problemi u funkcioniranju sustava u slučajevima nepotpunih periodičnih izvješća, koji se ne mogu komparirati sa drugim organima (Porezna uprava), problem ažuriranja izvješća koja fale i slično. Također, navedeno je da je još oko 40 benzinskih pumpi koje nisu uvezane u sustav praćenja prometa nafte i naftnih derivata.

Temeljem svega naprijed navedenog možemo konstatirati da je Ministarstvo od 2006. godine više puta produžavalo rok za početak primjene navedenog Pravilnika o načinu kontrole naftnih derivata. Iako je Pravilnikom („Službene novine FBiH“ br. 67/10, 2/11 i 21/11) definirano da gospodarska društva koja vrše promet naftnih derivata, ukoliko nisu do 31.12.2010. godine ugradila mjerne uređaje, da sa ovlaštenim serviserima sklope ugovore o ugradnji mjernih uređaja najkasnije do 31.12.2010. godine, ni do kraja 2011.godine, kao i okončanja revizije značajan broj gospodarskih društava nije postupio po istom. **Uzimajući u obzir da sva gospodarska društva, koja su bila obvezna, nisu ugradila elektronske mjerne uređaje i preko istih evidentirala promet naftnih derivata, da Pravilnikom („Službene novine FBiH“ br. 84/11) nije propisan rok spomenutih aktivnosti, da centralni računalni sustav za nadzor i**

kontrolu prometa naftnim derivatima ne raspolaže sa kompletnim podacima, da nisu definirani organi i institucije koje će koristiti podatke, odnosno nije izvršena analiza koristi, samim tim ne može se potvrditi opravdanost do sada uloženi proračunskih sredstava (nabava spomenutog softvera 456.385 KM i usluge održanje istog 38.481 KM), kao i izdvajanja sredstava, koja se planiraju u narednom periodu, za ulaganja u centralni računalni sustav i održavanje istog.

Potrebno je da Ministarstvo, sukladno nadležnostima i ovlaštenjima, poduzme aktivnosti kako bi se odredio krajnji rok za potpunu implementaciju „Pravilnika o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpama u FBiH“, donesenim sukladno članku 12. Zakona o unutarnjoj trgovini, kao i adekvatne aktivnosti na otklanjanju svih uočenih problema u funkcioniranju centralnog računalnog sustava za prikupljanje podatka sa benzinskih pumpi u FBiH,

Potrebno je izvršiti analizu koristi Federacije BiH koje će proisteći po osnovu primjene navedenog Pravilnika u odnosu na do sada uložena sredstva, kao i opravdanost ulaganja i održavanje Centralnog računalnog sustava koja se planiraju u narednom periodu;

5.3 Proračun

U Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2011. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 1.480.712 KM što predstavlja 74% od 2.001.977 KM zakonskih odobrenih sredstava za fiskalnu 2011. godinu.

Struktura iskazanih rashoda i izdataka je sljedeća: primanja zaposlenih 77,2 %, izdaci za materijal i usluge 20,2 %, sufinanciranje rada udruženja potrošača 2 % i nabava stalnih sredstava 0,6 %.

Pregled izvršenja proračuna dat je u Prilogu br. 1 Izvješću.

5.4 Tekući izdaci

5.4.1 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 298.894 KM, što predstavlja 20 % ukupnih rashoda i izdataka Ministarstva.

U okviru navedenih izdataka **troškovi materijala i usluga** opravke službenih vozila iskazani su u iznosu od 19.486 KM. U uzetom uzorku računa (16.388 KM), na vozilo PASSAT 2.0 TDI se odnosi 9.900 KM. Vozilo je nabavljeno 2008. godine i provedenim revizijama do kraja 2011. godine na ime održavanja navedenog vozila utrošeno je cca 32.000 KM. Obzirom da je prethodnim revizijama ukazivana na navedeno i davane su preporuke po kojima nije postupljeno, ne možemo potvrditi opravdanost nastalih troškova.

Potrebno je preispitati opravdanost nastalih izdataka po osnovu korištenja službenog vozila PASSAT obzirom na značajne troškove popravke istog, te sukladno konstatiranom poduzeti adekvatne mjere.

Izdaci za poštanske i telefonske usluge su iznosili 34.954 KM, od čega su izdaci za fiksni telefon 9.666 KM, izdaci za internet 8.618 KM i izdaci za mobilni telefon 12.457 KM. Odlukom o pravu korištenja mobilnih i fiksnih telefona utvrđena je visina mjesečnih troškova mobilnih telefona koji padaju na teret Ministarstva u iznosu do 50 KM, kao i uposlenici koji imaju pravo na korištenje mobilnih telefona (sekretar Ministarstva, pomoćnici i savjetnici ministra, rukovoditelji organizacionih jedinica i vozači). Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se isplata vrši putem blagajne u visini utvrđenoj navedenom Odlukom. Imajući u vidu da se radi o privatnim mobilnim telefonima uposlenih i da navedene isplate imaju karakter dodatnih primanja, **ne možemo potvrditi da je postupljeno sukladno Zakonu o porezu na dohodak (Službene novine FBiH, broj 67/08 i 4/10) i Zakonu o doprinosima (Službene novine FBiH, broj 9/10) u dijelu obračuna i isplate pripadajućih poreza i doprinosa.** Na navedeno je ukazivano i prethodnim revizijama, međutim Ministarstvo nije postupilo po istom.

Potrebno je preispitati opravdanost korištenja i plaćanja privatnih mobilnih telefona, uzimajući u obzir namjensko korištenje istih, kao i obvezu plaćanja poreza i doprinosa sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima.

Izdaci po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 19.820 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 13.343 KM. Ugovori o djelu zaključivani su za obavljanje poslova i

zadataka koji su definirani Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kao redovni poslovi Ministarstva, a odnose se na angažiranje fizičkog lica za obavljanje poslova vozača (ukupna neto naknada 10.500 KM), kao i poslovi praćenja prometa nafte i naftnih derivata (ukupno neto naknada 5.000 KM). Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi potvrdili na koji način je utvrđena visina naknade. Imajući u vidu da se radi o redovnim poslovima i zadacima Ministarstva ne možemo potvrditi opravdanost naprijed navedenih isplata.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Na poziciji **ostalnih stručnih usluga** iskazani su izdaci u iznosu od 6.786 KM, a odnose se na dva računa za angažiranje firme „Kora-Fin“ Široki Brijeg na ime stručne i logističke podrške sustavu za kontrolu i nadzor goriva za periode od 11.06.-11.07. i 11.07.-11.08.2011.godine. Sa navedenom firmom nije zaključen ugovor o pružanju usluga, kojim bi se utvrdilo za koje poslove je angažirana firma, vrijeme obavljanja poslova, kao i visina naknade za ugovorene poslove. Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bismo potvrdili na temelju kojih kriterija je utvrđena visina mjesečne naknade (3.393 KM). Na temelju prezentiranih izvješća o izvršenim uslugama konstatirali smo da se u navedenom slučaju radi o redovnim poslovima i zadacima definiranim Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji u okviru radnih mjesta stručni saradnik – informatičar i viši samostalni referent za praćenje i analizu prometa na benzinskim pumpama, ne možemo potvrditi opravdanost nastalih izdataka.

Potrebno je ugovaranje poslova vršiti samo u slučajevima kada navedeni poslovi i zadaci nisu definirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu.

5.4.2 Tekući transferi

Na ime **tekućih transfera** Ministarstvu su u 2011. godini odobrena sredstva od 315.000 KM koja su izvršena u iznosu od 30.000 KM ili 9,5 %, što ujedno čini i izvršenje Transfera udruženjima potrošača. **Neutrošena sredstava tekućih transfera u najvećem dijelu odnose se na planirana sredstva za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije-CEFTA“.**

Izradu „**Strategije ekonomskog razvoja FBiH**“, definirana je Odlukom Vlade FBiH V broj 426/07 od 27.06.2007. godine, kojom je Ministarstvo određeno za koordinatora za izradu cjelovitog dokumenta navedene Strategije, sa zasebnim projektima za čije nosioce su određena sljedeća ministarstva: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo trgovine i Federalno ministarstvo okoliša i turizma. Sastavni dio cjelovite Strategije je i projekat koji je trebao sačiniti Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva pod nazivom „Strategija razvoja poljoprivrede u FBiH“.

Ministarstvo je kao koordinator, sukladno navedenoj Odluci Vlade FBiH, **krajem 2010. godine, sačinilo Informaciju o izradi „Strategije ekonomskog razvoja u FBiH“ koju je Vlada FBiH usvojila 14.12.2010. godine, bez ikakvih zaključaka. Skrećemo pažnju da Ministarstvo (kao koordinator) nije imalo sistemski pristup u izradi cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“.** Na navedeno je ukazivano i revizijama ranijih godina. Kako u prethodnom periodu, tako ni u tijeku 2011.godine, Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti da se, sukladno nadležnostima datim Odlukom Vlade FBiH, i u suradnji sa ostalim ministarstvima, na vrijeme donese cjelokupna „Strategiju ekonomskog razvoja FBiH“ sa Akcionim planovima za njeno provođenje. Imajući u vidu da su od donošenja Odluke Vlade FBiH o izradi iste do danas proteklo gotovo 5 godina, a da ista još uvijek nije završena niti je propisan način implementacije iste, ne može se potvrditi opravdanost dinamike dosadašnje realizacije „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i utroška doznačenih sredstava Ministarstvu trgovine i ostalim ministarstvima koja su bila nosioci izrade zasebnih projekata (nije prezentiran podatak u 2011.godine, a do kraja 2010.godine ukupno je utrošeno 1.652.734 KM).

Potrebno je da Ministarstvo, sukladno nadležnostima datim Odlukom Vlade, i u suradnji sa Vladom FBiH i ostalim ministarstvima, poduzme aktivnosti na izradi cjelovitog dokumenta „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, kao i osigura sistemski pristup prilikom realizacije usvojenih projekata koji čine navedenu Strategiju, od strane zaduženih ministarstava. Navedeno podrazumijeva usvajanje projekata i akcionih planova za njihovo provođenje od strane Parlamenta FBiH, kao i postojanje jedinstvenog načina (metodologije) odobravanja proračunskih sredstava za implementaciju istih;

Potrebno je da Ministarstvo, sukladno Odluci Vlade FBiH V broj 426/07 od 27.06.2007. godine, i dalje kontinuirano (kvartalno) izvještava Vladu FBiH, o dostignutom stepenu realizacije izrade cjelokupne „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“;

Kako je svako od gore navedenih ministarstava (kao nosilac izrade projekta) zasebno dobilo finansijska sredstva za izradu istih, Ministarstvo trgovine je 31.12.2007. godine sklopilo ugovor sa poduzećem „Inženjerski biro“ d.d. za izradu Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, po osnovu kojeg je u 2008. godini navedenom poduzeću doznačeno 417.096 KM. Ministarstvo je sačinjeni Projekat dostavilo Vladi FBiH, koja ga je 11.05.2009. godine usvojila kao sastavni dio cjelovite „Strategije ekonomskog razvoja FBiH“, a isti je 23.10.2009. godine usvojen na Domu naroda, i 07.12.2009. godine od strane Predstavničkog doma FBiH. Na prijedlog Ministarstva (kao nosioca projekta), Vlada FBiH je **22.03.2012.godine** donijela Rješenje o imenovanju radne grupe za izradu **Akcionog plana za realizaciju projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, (koji čini samo dio cjelovite Strategije) za čiju izradu je utrošeno 417.096 KM.** Zadatak radne grupe je da u roku od 60 dana sačini Akcioni plan sa definiranim aktivnostima, ciljevima aktivnosti, nosiocima aktivnosti i rokovima za realizaciju tih aktivnosti, kao i definiranja ko je odgovoran za implementaciju pojedinih aktivnosti i na koji način će se pratiti realizacija tih aktivnosti. **Imajući u vidu da je od usvajanja navedenog Projekta od strane Parlamenta FBiH prošlo više od dvije godine a da se još uvijek nije otpočelo sa implementacijom navedenog Projekta, kao i da nije donesen Akcioni plan za njegovu realizaciju, ne može se potvrditi opravdanost utroška javnih sredstava za njegovu izradu.**

Na ime izrade „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, Ministarstvu su u 2011. godini Proračunom odobrena sredstva u iznosu od 225.000 KM, a ista prema izjavi odgovorne osobe predstavlja realizaciju jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“. Prema izjavi odgovorne osobe u tijeku 2011.godine nije bilo aktivnosti na realizaciji izrade navedene Strategije. **Imajući u vidu da su sredstva za izradu navedene Strategije odobravana Proračunom za 2009., 2010. i 2011. godinu, kao i da su planirana Proračunom za 2012. godinu, a konstatirano je da Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na realizaciji iste, odnosno da više od tri godine nisu otpočele aktivnosti na izradi iste, nismo u mogućnosti potvrditi opravdanost i zakonski osnov odobravanja sredstava za izradu navedene Strategije u 2011. godini.**

Potrebno je preispitati opravdanost nepoduzimanja aktivnosti na realizaciji Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, usvojenog od strane Parlamenta FBiH, kao i procijeniti mogućnosti implementiranja istog, te sukladno konstatiranom poduzeti dalje aktivnosti;

Potrebno je preispitati opravdanost i osnovanost odobravanja sredstava za izradu „Strategije razvoja i jačanja izvozne konkurentnosti granske industrije- CEFTA“, kao jednog od strateških ciljeva iz Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, posebno uzimajući u obzir da nije donesen Akcioni plan za realizaciju Projekta;

Vlada FBiH je 21.09.2010. godine donijela Zaključak V broj 811/10, o usvajanju Strategije razvoja FBiH za period 2010. – 2020. godina. Istom su zadužena sva federalna ministarstva, među njima i Ministarstvo trgovine, da vrše monitoring, evaluaciju i izvještavanje o implementaciji Strategije razvoja FBiH i da godišnje izvješće o implementaciji dostavljaju Federalnom zavodu za programiranje razvoja, a on Vladi FBiH na razmatranje. Prema izjavi odgovorne osobe nije bilo aktivnosti po navedenom.

Potrebno je da Ministarstvo, u suradnji sa Federalnim zavodom za programiranje razvoja, poduzme adekvatne aktivnosti, u cilju implementacije zadataka iz Strategije razvoja FBiH, kao i dostavljanja godišnjih izvješća o implementaciji prema istom, sukladno Zaključku Vlade FBiH, V broj 811/10 od 21.09.2010. godine;

5.5 Primjena Zakona o javnim nabavama BiH i implementacija potpisanih ugovora

U prethodnom periodu na ime nabave i instaliranja računalog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH Ministarstvo je zaključilo osnovni ugovor sa dobavljačem Konzorcijem „In2“ d.o.o. Sarajevo & „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 349.830 KM. Utvrđeno je da **Ministarstvo nije imalo zakonsko uporište za dodjelu navedenog ugovora putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja o nabavi, niti su prezentirani dokazi da su pregovori vođeni sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama**

BiH. **Krajem 2010. godine, za nadogradnju informativnog sustava** (vezano za proširenje/ programiranje postojećeg aplikativnog modula za komunikaciju sa tipom AMN uređaja tipa VEEDER ROOT), **Ministarstvo je provelo još jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavi, a zbog zavisnog položaja bilo je ograničeno na samo jednog ponuđača koji je imao pravo vlasništva nad source kodom** (Konzorcij „In2“ d.o.o. Sarajevo & „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo).

Komisija za evaluaciju izrade i stavljanja u funkciju cjelokupnog sustava softverske aplikacije kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH imenovana je rješenjem ministra od 08.07.2011.godine. Komisija je 21.07.2011.godine dala **Stručno mišljenje** kojim je konstatirala da su realizirane aktivnosti na izradi i stavljanju u funkciju sustava softverske aplikacije kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH sukladno Ugovoru o nabavi i instaliranju računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH od 10.12.2009.godine, Aneksom navedenog ugovora od 10.12.2010.godine, Projektnim zadatkom i Ponudom izvođača. Komisija je također, pored toga što je konstatirala da su ugovorene obveze izvršene, konstatirala i da se Projekat nadzora i kontrole prometa naftnim derivatima može smatrati završenim i svrsishodnim tek kada se u sustav uvežu sve benzinske pumpe u FBiH. Ovo naročito ističemo, obzirom da pored toga što **do okončanja revizije u sustav nisu bile uvezane sve benzinske pumpe, isto tako smo uvidom u zapisnike konstatirali da se u funkcioniranju samog sustava pojavljuju određeni problemi** koji se prije svega odnose na neblagovremeno dostavljanje propisanih izvješća sa benzinskih pumpi, odnosno nedostavljanja istih, zatim rad u uvjetima kada se sonde gase i slično. Također, Komisija je dala preporuke koje se odnose na iznalaženje prihvatljivog rješenja za pristup i zaštitu podataka, osiguranja mehanizma za kreiranje dodatnih izvješća i zahtjeva Ministarstva, planiranje nadogradnje hardvera radi omogućavanja visoke dostupnosti, raspoloživosti i pouzdanosti servisa i uređenje server sale sukladno važećim standardima i pozitivnom praksom. **Imajući u vidu navedeno, kao i potrebu dodatnog ulaganja u računalni sustav za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, kako bi isti nesmetano mogao funkcionirati i osigurati relevantne podatke, odnosno osigurati koristi od istog, skrećemo pažnju na potrebu adekvatnog ugovaranja svih daljnjih aktivnosti kako se ne bi ponavljali propusti prilikom samog ugovaranja i realizacije ugovora o nabavi i isporuci računalnog sustava, što je konstatirano i revizijama ranijih godina.**

Potrebno je osigurati potpunu funkcionalnost sačinjene softverske aplikacije – računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u dijelu uvezivanja svih benzinskih pumpi u sustav, kao i osigurati potpune i tačne podatke u izvješćima koje su benzinske pumpe obvezne dostavljati.

Vezano za **održavanje računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH**, ministar je 20.06.2011.godine donio odluku o pokretanju postupka javne nabave – usluga za izbor najpovoljnijeg ponuđača za održavanje računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH. Odlukom je definirano da se nabava provodi putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, a istom nije dato obrazloženje za provođenje navedenog postupka. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju **nismo mogli potvrditi da je pregovarački postupak proveden sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH u dijelu vođenja pregovora, kao i u dijelu zaključivanja ugovora.** Prezentirana nam je ponuda od strane Konzorcija „IN2“ d.o.o. Sarajevo i „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo, Zapisnik o provedenom pregovaračkom postupku i Ugovor za održavanje računalnog sustava zaključen sa Konzorcija „IN2“ d.o.o. Sarajevo i „Com Trade“ d.o.o. Sarajevo, a svi navedeni akti sačinjeni su dana 01.08.2011.godine. Prezentiran nam je Ugovor o zajedničkom nastupu – konzorciju „IN2“ d.o.o. Sarajevo i „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo za tender po odluci 01-14-493-1-1/09 od 11.03.2009. godine za nabavu i instalaciju računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata. Ugovorom je također konstatirano da će odnos između ugovorenih strana biti ograničen samo na izvođenje poslova po osnovnom ugovoru sa naručiteljem. Imajući u vidu da je iz prezentiranog Rješenja o registraciji od 28.10.2010.godine vidljivo da je promjenjen naziv Društva i promjenjen naziva Osnivača, umjesto Hermes SoftLab d.o.o. Sarajevo u ComTrade d.o.o. Sarajevo, kao i da je naprijed spomenuti Ugovor o konzorciju vrijedio samo za nabavu računalnog sustava, **ne možemo potvrditi opravdanost zaključivanja Ugovora o održavanju računalnog sustava bez da je od strane Ministarstva tražena dokumentacija kojom se dokazuje zajednički nastup, kao i uređuju odnosi navedenog Konzorcija.** Ovo ističemo i iz razloga što je spomenuti Ugovor potpisao direktor IN2 d.o.o. Sarajevo, a i mjesečno fakturiranje se vrši od strane istog,

kojem se vrši i plaćanje od strane Ministarstva. Sve naprijed navedeno ukazuje ne propuste koji su se desili prilikom ugovaranja usluga održavanja, kao i nedosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama BiH. Vezano za izvorni kod sustava nadzora i kontrole prometa naftnih derivata, Ugovorom o održavanju od 01.08.2011. godine definirano da će Konzorcij pohraniti isti u trezor Ministarstva i ažurirati ga svakih 6 mjeseci, te da Ministarstvo ima pravo koristiti isti, ukoliko se dokaže da Konzorcij ne izvršava svoje obveze po vlastitoj krivnji, te raskine ugovor.

Ugovorom za održavanje navedenog računalnog sustava utvrđen je mjesečni paušal u iznosu od 5.481,66 KM (bez PDV) u koji je pored korektivnog i preventivnog održavanja uključeno i 5 inženjer sati adaptivnog usavršavanja i 5 inženjer sati pomoći korisnicima. Također, za sate utvrđene iznad rezerviranog vremena koje je uključeno u paušal utvrđena je cijena inženjer sata za pomoć korisnicima u iznosu od 60 KM/inženjer satu i adaptivno usavršenje 80 KM/inženjer satu. Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bismo potvrdili na koji način je utvrđena vrijednost paušala, odnosno koje su pojedinačne količine korektivnog i preventivnog održavanja uključene u vrijednost paušala. Ovo je naročito značajno iz razloga što navedeni Ugovor o održavanju sustava nije zaključen na određeno vrijeme, niti je istim propisano da se vrši praćenje utroška svih pojedinačnih sati, te na osnovu analize utroška pojedinih sati da se ostavi mogućnosti korigiranja cijene održavanja. Napominjemo da je Ugovorom definirano i retroaktivno plaćanje održavanja od 15.06.2011. godine (postupak nabave i zaključivanja ugovora provedeni nakon isteka osnovnog ugovora o nabavi i isporuci sustava). Na osnovu navedenog ne možemo potvrditi opravdanost ovakvog načina ugovaranja.

Na uspostavu računalnog sustava za nadzor i kontrolu prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH u ranijem periodu utrošeno je ukupno 456.386 KM, a na održavanje sustava u 2011. godini za 6 mjeseci isplaćeno je 38.481 KM. Uzimajući u obzir navedeno, kao i da će na održavanja sustava nakon isteka garantnog perioda iz Aneksa osnovnog ugovora biti potrebno osigurati sredstva u iznosu cca 100.405 KM godišnje, a očekuju se i dodatna ulaganje u cilju dovođenja sustava u punu funkcionalnost, otklanjanje uočenih nedostataka i osiguranje kompletnih podataka, a da još uvijek nisu jasno definirane koristi koje će se ostvariti korištenjem podataka navedenog sustava, ne možemo potvrditi opravdanost dosadašnjeg, kao i budućeg ulaganja proračunskih sredstava.

Potrebno je izvršiti uvid u kompletnu dokumentaciju vezano za ugovaranja usluga održavanja računalnog sustava nadzora i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH, a posebno u dijelu količine i vrste usluga u okviru utvrđenog mjesečnog paušala, kao i visine istog;

Potrebno je prilikom provođenja postupka nabave dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o javnim nabavama BiH.

Poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se projekat nadzora i kontrolu prometa naftnim derivatima na benzinskim pumpama u FBiH implementirao u potpunosti, jasno definirale očekivane koristi od navedenog sustava, kao i organe i institucije koje će koristiti podatke vezano za promet naftnih derivata u cilju utvrđivanja opravdanosti utroška proračunskih sredstava (494.867 KM);

5.6 Ostali nalazi

Odlukom Vlade FBiH od 29.10.2009. godine, (V broj 823/2009), Federalno ministarstvo trgovine određeno je da kao koncesor, u smislu Zakona o koncesijama, provodi postupak dodjele koncesija i zaključi koncesione ugovore sa gospodarskim subjektima koji u obavljanju svoje djelatnosti, na autoputevima i magistralnim putevima u FBiH, koriste cestovno zemljište. Utvrdili smo da je prilikom donošenja navedene Odluke Ministarstvo ukazivalo na zakonsku neusaglašenost iste sa Zakonom o koncesijama. Vlada FBiH je Zaključkom V broj 143/2010 od 18.02.2010. godine zadužila Federalno ministarstvo prostornog uređenja da u suradnji sa Federalnim ministarstvom trgovine pripremi Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama, te da ga u roku od deset dana dostavi Vladi FBiH radi izjašnjenja. Utvrđeni Prijedlog Zakona o koncesijama, Vlada FBiH je 23.07.2010. godine dostavila Parlamentu FBiH na razmatranje i usvajanje. Prema prezentiranoj dokumentaciji utvrdili smo da je Predstavnički dom Parlamenta FBiH na sjednici održanoj 18.05.2011. godine donio zaključak da Nacrt Zakona o koncesijama može poslužiti kao osnova za izradu Prijedlogu navedenog Zakona, te da se isti razmatra u redovnoj proceduri. Navedenim Zaključkom je definirano i da se provede javna rasprava koja će trajati 60 dana. Vlada FBiH je 20.10.2011. godine imenovala interesornu radnu grupu za izradu prijedloga Zakona o koncesijama.

Prema našim saznanjima, Prijedlog Zakona je sačinjen i uvršten na dnevni red 12 redovne sjednice Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, međutim isti nije bio usvojen do kraja okončanja revizije. **Revizorskom timu nije prezentirana dokumentacije na osnovu koje bi mogli potvrditi da je Ministarstvo do kraja 2011. godine poduzimalo aktivnosti u cilju realizacije Vladine odluke, kao ni aktivnosti na izmjeni iste, obzirom da prema izjavi odgovorne osobe ista nije provodiva.**

Kako je konstatirano prethodnom revizijom Vlada FBiH je na sjednici održanoj 14.12.2010.godine usvojila „Dokumenta politika potpisivanja koncesionih ugovora sa pravnim i fizičkim licima koja su u posjedu ili već koriste dobra za koja je Zakonom o koncesijama propisano da podliježu izdavanju koncesionih ugovora“ (u daljem tekstu: Dokument politika potpisivanja koncesionih ugovora). Prema izjavi odgovorne osobe navedeni dokument će se regulirati novim zakonskim rješenjem (Prijedlog Zakona o koncesijama), koji je u parlamentarnoj proceduri.

Potrebno je poduzeti adekvatne mjere i radnje kako bi se realizovala Odluka Vlade FBiH, V broj 823/2009 u dijelu zaključivanja koncesionih ugovora sa gopsodarskim subjektima koji u obavljanju svojih tekućih djelatnosti, na autoputevima i magistralnim putevima u FBiH koriste cestovno zemljište. Ukoliko postoji potreba njenog usaglašavanja sa važećom zakonskom regulativom poduzeti adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH;

Poduzeti adekvatne aktivnosti, u saradnji sa drugim ministarstvima, kako bi se sukladno Zaključku Vlade FBiH od 14.12.2010. godine, implementirao Dokument politika potpisivanja koncesionih ugovora u dijelu usaglašavanja obveza svakog od ministarstava i predlaganja konkretnih zadataka i rokova za provođenje istih, a u slučaju nemogućnosti njegovog implementiranja poduzeti aktivnosti na njegovoj izmjeni ili stavljanju van snage;

Prema prezentiranim podacima, uposlenici Ministarstva su do sada pokrenuli veliki broj **sudskih sporova po osnovu neisplaćenih razlika plaća, toplog obroka i regresa**, u kojima se kao tužena strana pojavljuje FBiH, odnosno Vlada FBiH (razlika plaća zbog neusklađivanja koeficijenata za period 01.10.2008. do 01.07.2009.godine; razlika toplog obroka za period 01.07.2009. do 31.12.2009.godine; razlika regresa za 2009. godinu; razlika plaća za 10% za period 01.07.2009. do 31.12.2009.godine, isplata jubilarnih nagrada u 2011.godini). Prema prezentiranom pregledu ukupan iznos potraživanja iz tužbenih zahtjeva po navedenom osnovu iznose 214.254 KM. Također, konstatirali smo da u navedenom iznosu potraživanja, sudska izvršna rješenja iznose 85.697 KM, koja nisu knjigovodstveno evidentirana kao neizmirene obveze u Glavnoj knjizi Riznice FBiH.

Potrebno je da Ministarstvo u suradnji sa nadležnim institucijama i organima poduzme aktivnosti na cjelovitom rješavanju pitanja podnesenih tužbi u cilju smanjenja sudskih troškova, zateznih kamata i troškova osnovnog duga.

Poduzeti aktivnosti kako bi se sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu u FBiH izvršilo knjiženje obveze po pravomoćnim sudskim presudama – izvršnim sudskim rješenjima u Glavnoj knjizi Riznice u cilju istinitog i točnog prikaza obveza i realnog planiranja njihovog izvršenja.

6. KOMENTAR

Federalno ministarstvo trgovine se u ostavljenom roku očitovalo dopisom broj 01-14-1769-1/11 od 05.06.2012 godine na dostavljeni Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća Federalnog ministarstva trgovine za 2011. godinu. U navedenom očitovanju data su obrazloženje i prezentirana dokumentacija za dio aktivnosti koje je Federalno ministarstvo trgovine poduzelo u dijelu koji se odnosi na reguliranje načina korištenja podataka iz Informacionog sustava kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpama u FBiH između Ministarstva i Porezne uprave FBiH, zatim aktivnosti na intenziviranju rada Radne grupe za izradu Akcionog plana za realizaciju Projekta „Razvoj trgovine i domaćeg tržišta u FBiH“, kao i aktivnosti za postupanje po preporukama vezane za funkcioniranje sustava interne kontrole. Navedena obrazloženja nisu imala utjecaja na izmjenu nalaza datih u Izvješću o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća Federalnog ministarstva trgovine za 2011.godinu.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Munib Ovčina, dipl. oec.

Voda tima:

Azra Delić, dipl. oec.

Članovi tima:

Esma Muslić, dipl. oec.

Aida Nurkić, dip. oec

Prilog br. 1.
Izvršenje proračuna Federalnog ministarstva trgovine na dan 31.12.2011. godine
Iznos u KM

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2011. godinu	Izmjene Proračuna za 2011. godinu	Zakonska preraspodjela sredstava ¹	Smanjenje/povećanje zakonskog proračuna ²	Operativni proračun za 2011. god. ³ (od 4 do 7)	Izvršenje Proračuna za 2011. godinu	Izvršenje Proračuna za 2010. godinu
1	2	3	4	6	7	8	9	10
I	Tekući izdaci (zbir od 1 do 11)	1.372.297	1.474.838	54.340		1.529.178	1.441.480	1.326.698
1.	Bruto plaće zaposlenih	916.162	916.162	49.140		965.302	935.774	896.598
2.	Naknade troškova zaposlenih	155.124	143.165			143.165	108.556	131.858
3.	Doprinosi poslodavca	96.611	96.611	5.200		101.811	98.256	94.503
4.	Putni troškovi	45.300	45.300	-2.500		42.800	39.977	43.309
5.	Izdaci za komunalne usluge	38.500	38.500			38.500	35.377	35.200
6.	Nabava materijala	14.500	15.400	2.500		17.900	17.597	16.468
7.	Izdaci za usluge prev. i goriva	15.600	20.600	3.700		24.300	22.702	16.571
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	1.200	300			300	270	960
9.	Izdaci za tekuće održavanje	19.600	24.600			24.600	23.924	20.468
10.	Osiguranje i bankarske usluge	19.500	19.500			19.500	9.378	15.550
11.	Ugovorene usluge	50.200	154.700	-3.700		151.000	149.669	55.213
II	Tekući transferi (1+2)	315.000	315.000		-225.000	90.000	30.000	92.210
1.	Strategija za povećanje sektorske efikasnosti izvozno-konkurentne proizvodnje - CEFTA	225.000	225.000		-225.000	0	0	0
2.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama - potpora udruženjima potrošača	90.000	90.000			90.000	30.000	92.210
III	Kapitalni izdaci (1+2)	212.139	212.139	-54.340	-75.299	82.500	9.232	340.975
1.	Nabava opreme	99.000	99.000		-16.500	82.500	9.232	112.455
2.	Nabava stal.sred. u obliku prava- softver za nadzor prometa naftnih derivata putem AMN	113.139	113.139	-54.340	-58.799	0	0	228.520
A	Ukupno rashodi i izdaci (I+II+III)	1.899.436	2.001.977	0	-300.299	1.701.678	1.480.712	1.759.883
	Broj zaposlenih	40	40			34	34	35

¹ Podaci preuzeti sa rješenja federalnog ministarstva financija donesenog u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Proračuna za 2011. godinu.

² Smanjenje zakonski odobrenog proračuna izvršeno od strane Ministarstva finan. u iznosu od 300.299 KM, od čega je 225.000 KM na poziciji Strategija za povećanje sekt. efikasnosti

³ Ukupno odobreni operativni proračun na dan 31.12.2011. godine.